

Advies inzake het sporenbeleid

De Landelijke Adviescommissie Rechtsbijstand Asiel en Vreemdelingenbewaring van de Raad voor Rechtsbijstand heeft kennis genomen van de volgende brieven en stukken:

- a) De brief van staatssecretaris Dr. K.H.D.M. Dijkhoff van 27 november 2015 met het onderwerp maatregelen hoge instroom asiel. In deze brief kondigt hij het zogenaamde sporenbeleid aan. Als onderdeel van dat sporenbeleid wordt bepaald dat evident inwilligbare asielverzoeken zullen worden geplaatst binnen het zogenaamde spoor 3 en dat deze verzoeken zo snel als mogelijk zullen worden ingewilligd. De spoorbepaling vindt plaats na het aanmeldgehoor en direct nadat het daaropvolgende asielgehoor is afgenomen wordt het asielverzoek ingewilligd. De staatssecretaris is van mening dat voor deze evident inwilligbare asielverzoeken geen gefinancierde rechtsbijstand nodig is.
- b) De brief van de Nederlandse Orde van Advocaten van 30 november 2015, waarin de adviescommissie Vreemdelingenzaken van de NOvA argumenten aandraagt met het doel de staatssecretaris tot andere gedachten te bewegen met betrekking tot het stopzetten van de gefinancierde rechtsbijstand voor deze zogenaamde spoor 3 zaken.
- c) De reactie van de Vereniging van asieladvocaten en -juristen Nederland met hetzelfde doel.
- d) De beantwoording door staatssecretaris Dr. Dijkhoff op 14 januari 2016 van de door ChristenUnie en SP gestelde Kamervragen over het besluit de gefinancierde rechtsbijstand voor bepaalde groepen asielzoekers af te schaffen.
- e) De brief van staatssecretaris Dr. Dijkhoff van 18 januari 2016 ter beantwoording van de brief van de Specialistenvereniging Migratierecht Advocaten van 9 december 2015 (welke brief niet bij de LARAV bekend is) over het sporenbeleid.

De LARAV beseft dat de staatssecretaris diegenen die een evident inwilligbaar asielverzoek indienen zo snel mogelijk duidelijkheid wil verschaffen over hun toekomst. Met de vertragingen die er toch al optreden als gevolg van de verhoogde instroom is het juist voor deze mensen van belang dat zij hun familieleden zo snel mogelijk kunnen laten nareizen. Vanzelfsprekend ondersteunt de LARAV een dergelijk streven.

Echter, de LARAV is er niet van overtuigd dat deze groep asielzoekers volledig verstoken kan blijven van gefinancierde rechtsbijstand. De eerdere argumenten die met de staatssecretaris zijn gewisseld worden gedeeld maar hier niet herhaald. Het is duidelijk dat de staatssecretaris zich niet door die argumenten heeft laten overtuigen.

De LARAV ziet dat het onthouden van gefinancierde rechtsbijstand tijdens de asielprocedure bij evident inwilligbare asielverzoeken kan leiden tot een stroom andersoortige procedures waarbij eventueel wel gefinancierde rechtsbijstand noodzakelijk is. Zonder inhoudelijke voorbereiding door een advocaat zijn asielzoekers zich doorgaans niet goed bewust van de draagwijdte van hun verklaringen en wat wel en niet van belang is voor de beoordeling van hun asielverzoek c.q. van het correct laten registreren van de persoonsgegevens van hun gezinsleden/familieleden. Ook is tijdens de hoge instroom gebleken dat veel gehoren worden afgenomen door onervaren medewerkers van de IND. In het bijzonder bij controle van de aanmeldgehoren blijkt dat deze gehoren worden afgenomen door onervaren medewerkers van de IND. Dit leidt in de praktijk tot veel correcties en aanvullingen op zowel het eerste- als het nader gehoor.

Worden bij het eerste gehoor de personalia van gezinsleden door de IND niet correct weergegeven dan leidt dit tot grote problemen bij het aanvragen van een mvv in de ambassades in het buitenland door de gezinsleden die willen nareizen. Op dit moment kunnen eventuele fouten nog worden gecorrigeerd, doch bij het ontbreken van gefinancierde rechtsbijstand zullen deze fouten leiden tot nieuwe procedures. Immers op grond van de

Wet Bescherming Persoonsgegevens zullen procedures worden gevoerd met het doel de juiste gegevens geregistreerd te krijgen.

Zou er contact zijn met een advocaat voorafgaand aan het gehoor (in welk gesprek naast de asielmotieven ook de persoonsgegevens worden geregistreerd) dan is de asielzoeker goed voorbereid en op de hoogte van de eventuele consequenties mochten personalia en asielmotieven niet goed in het rapport worden opgetekend. Dit raakt eveneens eerder aangedragen argumenten, namelijk dat dan de advocaat tevens de asielzoeker zo nodig ervan kan overtuigen diens echte asielrelaas op tafel te leggen en dat van de reisagent te vergeten. Ook spoort de advocaat de asielzoeker aan om daadwerkelijk over alle asielmotieven (inclusief bijvoorbeeld over traumatiserende ervaringen waarover men liever uit bijvoorbeeld schaamte zwijgt) te verklaren. Dit kan van belang zijn bij de bepaling welk soort vergunning als ook op welke grondslag een verblijfsvergunning dient te worden verleend, en het kan mogelijk voorkomen dat in een later stadium - als alsnog een uitgebreid(er) asielgehoor wordt afgenomen - discussie ontstaat over (vermeende) tegenstrijdigheden tussen de verklaringen van de vreemdeling, zoals die uit de verslagen van beide gehoren zouden kunnen blijken.

Daarbij speelt dat een contactmoment tussen asielzoeker en advocaat voorafgaand aan het gehoor geen vertraging oplevert. Op dit moment is de voorraad aan te behandelen asielverzoeken in spoor 3 dusdanig groot, dat er in de periode voorafgaand aan het af te nemen gehoor eenvoudig een gesprek kan worden gepland. Gelet op de brief van 18 januari jl. aan de SVMA was het doel van de staatssecretaris immers een versnelling tot stand brengen in de afhandeling van de asielverzoeken. Het was nadrukkelijk geen bezuinigingsmaatregel.

De LARAV adviseert de Raad als volgt:

Voorkeursoptie met twee gefinancierde contactmomenten die de procedure niet vertra- gen:

Teneinde te voorkomen dat de asielzoeker niet goed inhoudelijk is voorbereid op het juist laten registreren c.q. het tijdig corrigeren van de persoonsgegevens van gezins- en familieleden adviseert de LARAV de Raad voor Rechtsbijstand om bij het ministerie c.q. de staatssecretaris te bepleiten dat er alsnog minimaal een contactmoment wordt georganiseerd tussen de asielzoeker en een gefinancierde rechtsbijstandverlener. Daarmee kan de advocaat de asielzoeker ook ertoe bewegen de asielmotieven volledig op tafel te leggen, waarmee beter kan worden bepaald welke vergunning aan de asielzoeker moet worden verleend en kan discussie over (vermeende) tegenstrijdigheden op een later moment wellicht worden voorkomen.

Het verdient de voorkeur als na het eerste gesprek tussen advocaat en asielzoeker ook na de inwilligende beschikking nog een contactmoment bestaat, waarbij de advocaat de rapporten doorneemt met de cliënt. De eventuele correcties en aanvullingen worden toegevoegd aan het dossier. Ook dit gesprek, waarbij de rechtsbijstand gesubsidieerd wordt, zorgt niet voor vertraging in de procedure.

Optie 2: een gefinancierd contactmoment dat de procedure niet vertraagt:

Mocht dit niet mogelijk zijn, dan is te overwegen slechts één ontmoeting te arrangeren voorafgaand aan het asielgehoor, waarbij alleen correcties en aanvullingen op het aanmeldgehoor in het dossier worden opgenomen. Hiermee worden dan geen correcties en aanvullingen op het asielgehoor opgenomen in het dossier, maar is de cliënt wel goed inhoudelijk voorbereid op het asielgehoor.

Optie 3: faciliteren niet-gefinancierd en niet procedure vertragend contact

Ondanks het feit dat de LARAV meent steekhoudende argumenten te hebben aangevoerd die pleiten voor een gesubsidieerd contactmoment tussen asielzoeker en een advocaat bestaat de mogelijkheid dat de staatssecretaris dit voorstel niet wenst over te nemen. In dat geval adviseert de LARAV de Raad om alsnog een als hierboven bedoeld contactmoment te organiseren. Dit moment wordt dan weliswaar niet door de overheid gesubsidi-

eerd, maar het biedt advocaten wel de kans asielzoekers goed voor te bereiden op het asielgehoor en er is gelegenheid correcties en aanvullingen op het aanmeldgehoor in het dossier te laten opnemen. Van de Raad wordt in deze optie gevraagd de contactmomenten te organiseren en te faciliteren opdat zoveel als mogelijk voorkomen wordt dat er ronselpraktijken (van met name niet-advocaten) zullen plaatsvinden en de te betalen rechtsbijstand verleend zal worden door advocaten die daadwerkelijk voldoende kennis met en ervaring in het bijstaan van asielzoekers hebben.

Aanvullend bij optie 3:

Mocht de staatssecretaris niet mee willen gaan in de eerste twee opties, waarbij nog sprake is van kortdurende (en niet verdragende) gesubsidieerde rechtsbijstand, dan adviseert de LARAV de staatssecretaris te vragen om toe te zeggen dat eventuele tegenstrijdigheden tussen de in de spoor 3 afgenomen gehoren en de eventueel later af te nemen langere gehoren in volgende procedures (bijvoorbeeld bij gezinshereniging, intrekking van de verleende verblijfsvergunning en naturalisatie) niet aan de vreemdeling zullen worden tegen geworpen en dit in het Vreemdelingenbesluit expliciet neer te leggen. Dit zou immers niet reëel zijn nu er tijdens de eerste gehoren geen rechtsbijstand is verleend.